

УДК 339.9:004.738.5:339.7(082)
В80

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Полтавський університет економіки і торгівлі заборонено

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

О. О. Нестуля, голова програмного комітету, д-р іст. наук, проф., ректор Полтавського університету економіки і торгівлі (ПУЕТ);
П. О. Куцик, д-р екон. наук, проф., ректор Львівського торговельно-економічного університету;
Д. П. Дімитров, д-р екон. наук, проф., ректор Університету національного та світового господарства;
С. О. Катажсина, проф. Повісланського університету, доктор філософії;
Х. Х. Назарзода, д-р техн. наук, доц., ректор Таджицького державного університету комерції;
Л. О. Шавга, д-р екон. наук, проф., ректор Кооперативно-торгового університету Молдови.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Спієсолони організаційного комітету:

Н. С. Педченко, голова організаційного комітету, д-р екон. наук, проф., перший проректор;
В. Ю. Стрілець, д-р екон. наук, доц., завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
О. В. Яриш, канд. екон. наук, доц., завідувач кафедри фінансів та банківської справи.

Члени організаційного комітету:

Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи;
Л. М. Діденко, директор центру інформаційного забезпечення освітнього процесу;
Ю. В. Перегузда, директор міжнародного науково-освітнього центру;
Н. І. Манжура, завідувач науково-організаційного відділу;
О. В. Гасій, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
Т. П. Гудзь, д-р екон. наук, проф., проф. кафедри фінансів та банківської справи;
А. А. Позжар, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
С. П. Прасолова, канд. екон. наук, доц., заступник завідувача кафедри фінансів та банківської справи;
В. І. Рекотова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Г. М. Сидоренко-Мельник, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
А. М. Соколова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
С. І. Гуль, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
А. Л. Флегантова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Л. С. Франко, старший викладач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Ю. О. Єжелій, асистент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин.

Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації
В80 на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 28 березня 2024 року). – Полтава : ПУЕТ, 2024. – 456 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-467-3

У збірнику подано матеріали доповідей, оприлюднених на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми». Розраховано на наукових і науково-практичних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читацький загал.

УДК 339.9:004.738.5:339.7(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналі.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-467-3

© Полтавський університет
економіки і торгівлі, 2024

*Прасолова С. П., канд. екон. наук, доц.
Полтавський університет економіки і торгівлі,
м. Полтава, Україна*

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Сучасна банківська система України функціонує в умовах безпекових загроз, спричинених значними воєнними витратами, що визначає залежність стабільного функціонування як банківської системи, так і економіки країни від міжнародної фінансової допомоги. У цей період уже спостерігається посилення ризиків неритмічності надходження такої допомоги та зниження її обсягів, формуючи основну загрозу для макроекономічної стабільності. За таких умов скорочення міжнародної допомоги має компенсуватися нарощуванням власної ресурсної бази країни для збереження досягнутої стабільності та фінансування її повоєнного відновлення. По суті, подальший успіх повоєнного відновлення економіки України ґрунтується на ефективному формуванні та використанні її власного фінансового потенціалу, який визначається потенціалом її банківської системи, яка акумулює та трансформує фінансові ресурси країни, виступаючи базовим чинником впливу на досягнення конкурентних переваг країни.

Мова йде про необхідність формування стабільного фінансового потенціалу банківської системи країни, під яким більшість зарубіжних та вітчизняних науковців, зокрема таких як Колодізєв О. М., Лебідь О. В., Зуєва О. В. [1], Роуз П. С., Гаджинс С. [2] та багато інших розуміють пов'язують із формуванням, розподілом та перерозподілом, використанням, накопиченням та примноженням фінансових ресурсів як окремих банків, так і всієї банківської системи, впливаючи на їх фінансовий стан та фінансову стійкість. Тобто, структурними складовими фінансового потенціалу банківської системи країни є фінансові можливості та спроможності щодо залучення та розміщення її фінансових ресурсів. При цьому слід враховувати,

що основним джерелом (до 80 %) формування ресурсів банків є кошти їх клієнтів, – юридичних та фізичних осіб, у структурі яких за останні десять років сталися негативні зміни. А саме, як свідчать дані рис. 1 у структурі зобов’язань банків відбувається зростання найменш стабільної їх частини – коштів на вимогу (з 20,21 % у 2012 році до 64,98 % у 2022 році та 64,04 % у 2023 році) за відповідного скорочення питомої ваги стабільної частини коштів клієнтів, – строкових депозитів та коштів в іноземній валюті (з 44,52 % у 2013 році до 25,44% у 2022 році та 28,02 % у 2023 році, відповідно), що є свідченням зниження стабільності ресурсної бази банківської системи України.

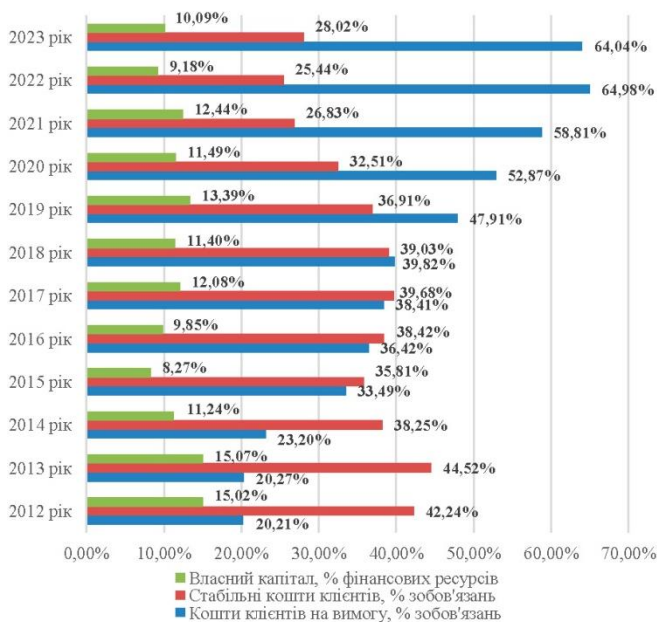

Рисунок 1 – Оцінка індикаторів ресурсного забезпечення фінансового потенціалу банківської системи України у 2012–2023 роках¹

¹ За даними наглядової статистики Національного банку України [3].

Ураховуючи, що більш стабільна частина коштів клієнтів для банків є і більш дорогою через необхідність виплат процентів за депозитами, така ситуація обумовила зменшення процентних витрат банків за відповідного зростання процентних прибутків. Але з іншого боку, вона свідчить про відсутність у українських банків фінансового потенціалу для кредитування економіки, особливо в умовах воєнного стану, – питома вага кредитів, наданих банками України у процентах до ВВП скоротилася з 57,88 % у 2012 році до 19,96 % у 2022 році [3]. Таке суттєве зниження кредитування економіки банками відбувається за відповідного зростання питомої ваги їх інвестицій у державні військові облігації, депозитні сертифікати НБУ, які дозволяють як отримувати пасивний дохід, так і є високоліквідними, що визначає надлишковий рівень їх платоспроможності (адекватності регулятивного капіталу, – 21,07 % на кінець 2023 року проти нормативного значення 10 % [3]) навіть за скорочення питомої ваги власного капіталу у структурі фінансових ресурсів вітчизняних банків (з 15,07 % у 2013 році до 10,09 % у 2023 році, рис. 1).

Тим самим, отримуючи процентний дохід від інвестицій у державні цінні папери, профінансовані за рахунок коштів державного бюджету, банківська система поглиблює критичні борги країни, по суті не виконуючи класичної депозитно-кредитної функції фінансового посередництва, – базового елементу фінансування розвитку економіки країни, що стане надзвичайно актуальним у повоєнний період. Безумовно кредитування економіки є достатньо ризикованим, особливо в умовах війни та потребує відповідного розвитку систем сучасного страхування. У цілому, відновлення кредитування має розглядатись з точки зору формування механізму ефективного використання фінансового потенціалу банківської системи країни на комплексній основі: потрібно розв'язувати проблеми як відновлення стабільності фінансового потенціалу, так і формування механізмів зниження воєнних ризиків кредитування навіть у воєнний період на основі створення систем страхування та державних гарантій.

Список використаних джерел

1. Колодізев О. М., Лебідь О. В., Зуєва О. В. Фінансовий потенціал банку: сутність, методи оцінювання, інструменти протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 238 с.
2. Rose P. S., Hudgins S. C. Bank Management Financial Services. New York : McGraw Hill, 2013, P. 31–64, 163–204. URL: <http://surl.li/kwlss>.
3. *Наглядова статистика*. Київ : Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#4>.

Пономаренко О. В. Fundamental transformation of business within the digital economy	77
Проскурня Н. В. Пріоритетні напрями впливу цифрової трансформації на забезпечення сталого розвитку підприємств в Україні.....	81
Проскурович О. В. Цифрова трансформація бізнесу у воєнний час	83
Сидоренко-Мельник Г. М. Професія «фінансовий аналітик»: тренди та виклики	87
Синенко І. М. Інформаційно-комунікаційні технології у діяльності аграрних підприємств	91
Соколова А. М., Маслак Т. А. Підвищення ефективності управління проектами: цифрові тренди фандрайзингу	94
Чернявська О. Д. Методологія цілей-завдань управління брендом в цифровому середовищі	97

СЕКЦІЯ 2. ФІНАНСОВА ЕКОСИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Olena Cherniavska, Nadia Shmygol, Snezana Bilic, Maya Dougoud Interplay of globalization, digital transformation, evolution of international economic climate and financial ecosystem	101
Булах І. І. Фондовий ринок України під час війни: реалії функціонування	105
Купрін М. Ю. Міжнародний досвід в управлінні ризиками установ накопичувального пенсійного забезпечення	109
Прасолова С. П. Ресурсне забезпечення фінансового потенціалу банківської системи України в умовах глобальних трансформацій	112